

Профілі та вразливості людей, які перемістилися власними силами (поза межами організованої евакуації)

Липень 2026 року | Україна

Контекст та обґрунтування

Від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в лютому 2022 року Україна зазнала одну з найбільших криз внутрішнього переміщення населення в Європі. Станом на березень 2026 року в країні проживало близько 3,9 мільйона внутрішньо переміщених осіб (ВПО).¹ Переміщення населення відбувалося переважно зі східних і південних областей, які межують з лінією фронту, Росією та Білоруссю, зокрема з Донецької, Харківської, Запорізької, Сумської, Херсонської та Луганської областей.²³⁴ Уряд України визначив правові підстави для проведення евакуації та запровадив механізми координації евакуаційних заходів і реагування на масове переміщення населення. Крім того, підтримку в проведенні евакуації також надає широке коло гуманітарних організацій.

Чинна система евакуації регулює насамперед організовану евакуацію, зокрема транспортне забезпечення та розміщення в транзитних центрах відповідно до наказів про обов'язкову евакуацію.⁵ Водночас наявні дані свідчать про те, що більшість цивільних осіб (72%) покинули територію не у межах організованої евакуації, а самостійно.⁶ Тому значна частина евакуйованих осіб залишається поза офіційними каналами евакуації і, як наслідок, може бути менш помітною для інституційних систем реагування. Хоча цілком можливо, що деякі люди, які переміщуються самостійно, не потребують допомоги, це припущення наразі не має достатнього підтвердження.

Таким чином, прогалини у розумінні характеру переміщення та мотивів людей, які виїжджають власними силами, мають важливі наслідки для забезпечення їхнього захисту, особливо з огляду на зв'язок між переміщенням та вразливістю: 60% домогосподарств ВПО мають в своєму складі принаймні одну особу з хронічним захворюванням, 54% – літню людину (віком старше 60 років), 37% – особу з інвалідністю, а 36% – дитину.⁷ Близько 4% домогосподарств з прифронтових територій зазнали розлуки з родиною. Житло залишається найгострішою незадоволеною потребою, про яку повідомили майже 44% ВПО, а також поширеними залишаються фінансові потреби та прогалини у доступі до послуг.⁸

У дослідженні було проаналізовано чинники, шляхи переміщення та динаміку вразливості людей, які перемістилися власними силами протягом останніх років повномасштабної війни в Україні.

Ключові тези

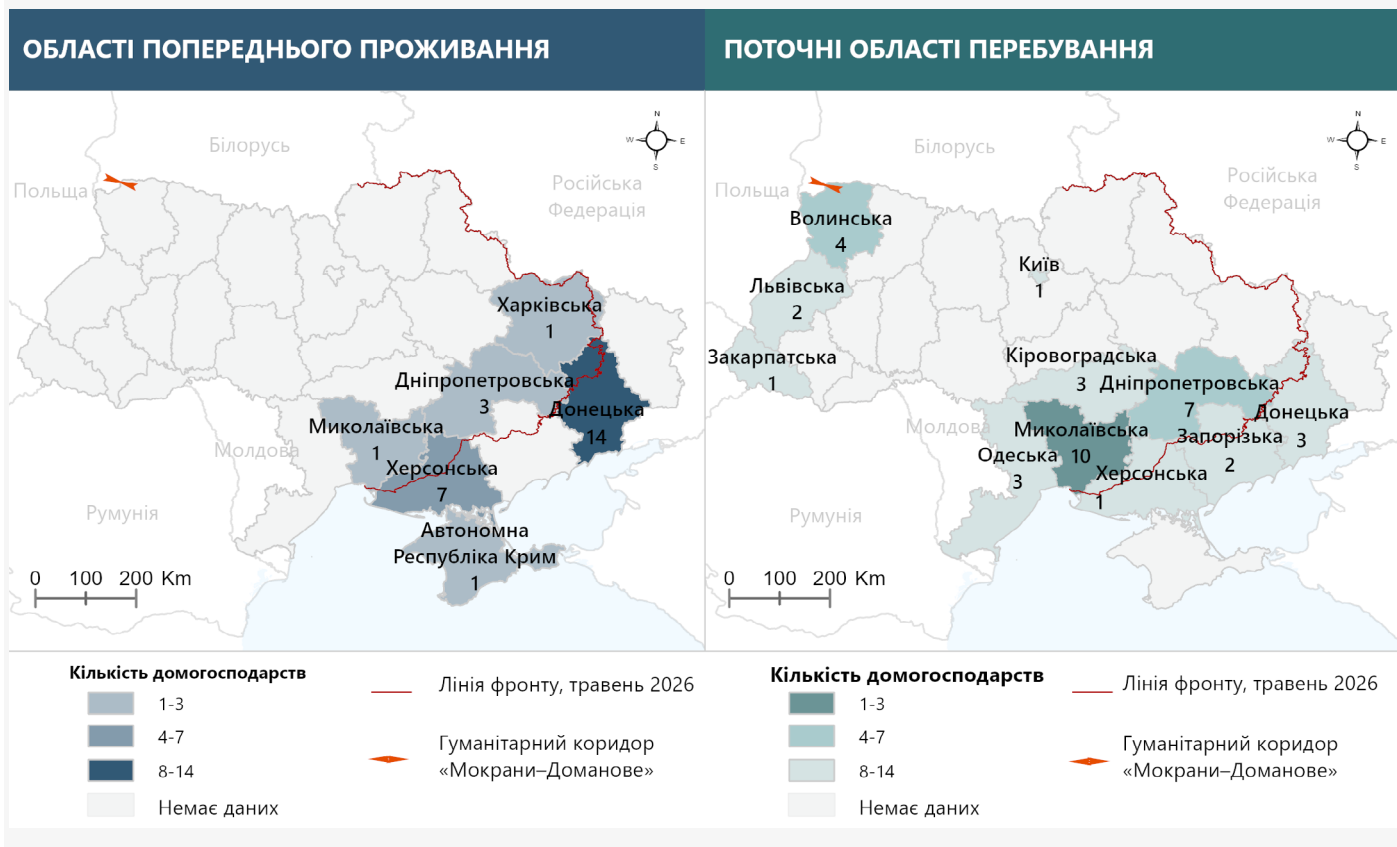
- Самостійно організоване переміщення не слід ототожнювати з відсутністю потреби в допомозі. Багато вразливих осіб виїжджають власними силами, і в деяких випадках саме чинники, пов'язані з їхньою вразливістю, заважають їм скористатися організованою евакуацією, тим самим посилюючи наявні проблеми.
- Розуміння ризиків, пов'язаних із перебуванням поблизу лінії фронту, не обов'язково означає наявність можливості виїхати. Тому слід приділяти більшу увагу підтримці ВПО у приймаючих громадах, насамперед шляхом забезпечення доступу до належного житла, засобів до існування та наявних соціальних послуг, щоб люди мали більшу впевненість у тому, що зможуть відбудувати та налагодити своє життя в іншому місці.
- Самостійне переселення може супроводжуватися значними логістичними, фінансовими та безпековими викликами. Людям потрібні варіанти транспорту та чіткі вказівки щодо того, як підготуватися до переміщення, організувати свій від'їзд та мінімізувати потенційні безпекові ризики під час транзиту.
- Результати дослідження свідчать, що за умови належної підтримки завчасне самостійне переміщення певною мірою може сприяти стійкості та самодостатності. Переміщення до погіршення ситуації може дати людям змогу виїхати в безпечніших умовах, зберегти більшу частину свого майна та краще спланувати життя після переміщення.

Огляд методології

Це розвідувальне (експлораторне) дослідження, яке дає початкове уявлення про самостійно організоване переміщення.

У дослідженні було застосовано якісний підхід, у межах якого були проведені індивідуальні інтерв'ю з особами, які виїхали власними силами (загалом 27 осіб), інтерв'ю з ключовими інформантами (КІ) з-поміж представників зацікавлених сторін, які працюють із ВПО під час їхнього переміщення (загалом 8 осіб), та зацікавлених сторін, залучених до прийому ВПО (загалом 9 осіб), серед яких були представники урядових структур та неурядових організацій (НУО). Збір даних відбувався з 23 березня по 24 квітня.

Дослідження проводилося на всій території України та охоплювало людей, які евакуювалися з прифронтових областей (причому пріоритет надавався територіям з високим рівнем ризику), а також з тимчасово окупованих територій (ТОТ).

Карта 1: Місця проведення збору даних; деякі респонденти переміщувалися більш ніж один раз.

Детальна інформація щодо вибірки наведена в Додатку 1, а повний опис методології – у [Технічному завданні](#).

Окрім цього звіту, фахівці REACH розробили інтерактивні історії, в яких більш детально представлені шляхи переміщення осіб, які виїхали самостійно, на основі особистих розповідей респондентів. З інтерактивними історіями можна ознайомитися [тут](#).

Глосарій

Евакуація: У цьому звіті під евакуацією розуміється широкий спектр різних видів організованого переміщення цивільного населення, що включає евакуацію за підтримки гуманітарних організацій або волонтерів, евакуацію за підтримки уряду, а також обов'язкову евакуацію, оголошену органами державної влади.

Прифронтові території: території в радіусі 30 км від лінії фронту.

Респонденти: люди, які перемістилися власними силами та взяли участь в опитуванні.

Інформанти: опитані представники зацікавлених сторін, які працюють із ВПО під час їхнього переміщення або залучені до прийому ВПО.

Обмеження

- Дані, зібрані під час цього дослідження, відображають ситуацію на момент збору даних. З огляду на динамічний характер бойових дій, тенденції переміщення населення та правила евакуації в Україні, на результати дослідження можуть впливати подальші зміни безпекової ситуації, політики або механізмів гуманітарного реагування.
- Під час дослідження були опитані люди, яким вдалося евакуюватися самостійно. Дослідження не охоплює людей, які намагалися виїхати, але не змогли цього зробити, а також людей, які залишаються на прифронтових і тимчасово окупованих територіях. Таким чином результати відображають досвід людей, яким вдалося виїхати, а не весь спектр ситуацій та перешкод, з якими стикаються люди, які не змогли цього зробити.
- Оскільки відбір респондентів для індивідуальних інтерв'ю здійснювався за підтримки місцевих НУО та гуманітарних партнерів, до вибірки, ймовірно, увійшли особи, які вже взаємодіяли з надавачами допомоги. У вибірці можуть бути недостатньо представлені ВПО, які самостійно перемістилися, але не звернулися по допомогу, не зареєструвалися або свідомо уникають взаємодії з офіційними системами. Тому результати можуть вказувати на відносно вищий рівень обізнаності про послуги або доступ до них, ніж той, який має більша частина ВПО, які перемістилися власними силами.
- Деякі групи населення було складніше охопити, зокрема людей, які наразі проживають у віддалених або сільських районах, людей похилого віку (особливо тих, хто проживає сам), людей з інвалідністю та людей, які мають обмежений доступ до цифрових технологій. Внаслідок цього в дослідженні можуть бути недостатньо представлені деякі профілі вразливості.
- З огляду на чутливий характер досвіду людей під час війни, респонденти могли неохоче розкривати інформацію, пов'язану з травматичним досвідом, неформальними стратегіями подолання труднощів, недовірою до органів влади, неофіційними шляхами переміщення або безпековими інцидентами. Упередження соціальної бажаності могло вплинути на те, як респонденти описували процес ухвалення рішень або свою взаємодію з державними установами.
- Інтерв'ю з ключовими інформантами з-поміж представників органів влади, гуманітарних організацій та надавачів послуг дали змогу отримати уявлення про порядок евакуації, координаційні механізми та прогалини в наданні допомоги з інституційної точки зору. Водночас зацікавлені сторони можуть позитивно висвітлювати роботу відповідних систем і заходів, потенційно применшуючи масштаби операційних труднощів, проблем із координацією або обмежень у наданні послуг.
- Це якісне тематичне дослідження, яке надає глибокі індикативні висновки. Отримані результати не є статистично репрезентативними і не відображають ситуацію в Україні в повному обсязі.

Профілі людей, які перемістилися власними силами

Які саме люди переміщуються власними силами?

Поширеним припущенням серед зацікавлених сторін є те, що вразливі групи населення частіше залишають свої домівки в межах організованої евакуації. Хоча демографічні характеристики людей, які долучаються до організованої евакуації, різняться, інформанти частіше відзначали серед них такі групи: люди похилого віку, люди з інвалідністю або обмеженою мобільністю, сім'ї з дітьми, люди з обмеженими фінансовими ресурсами чи слабкими соціальними зв'язками, люди без документів, а також люди, які залишилися до моменту запровадження організованої/обов'язкової евакуації.

Водночас інформанти загалом вважали, що люди, які перемістилися самостійно, є більш проактивними і самостійними, ніж ті, хто користується механізмами організованої евакуації. Перші, на їхню думку, частіше самостійно шукають інформацію, можливості та ресурси, а також частіше мають плани щодо життя після переміщення зі своєї громади, зокрема плани щодо житла чи працевлаштування). На думку деяких інформантів, люди, які перемістилися власними силами, частіше мають краще фінансове становище (або більше майна, яке вони змогли взяти із собою під час переміщення), мають необхідні документи та соціальні зв'язки в місці призначення.

Водночас такі припущення не відображають усієї картини. Потреба людей у підтримці значною мірою залежить від індивідуальних факторів вразливості, які існували ще до переміщення. Тому самостійне переміщення не слід ототожнювати з відсутністю потреби в допомозі, оскільки деякі вразливі категорії населення також переміщуються власними силами.

67% домогосподарств, які перемістилися самостійно, мали у своєму складі людину віком 60 років або старше, 54% – людину з хронічним захворюванням, 51% – людину з інвалідністю, а 46% – принаймні одну дитину.⁹ Багато з них сподівалися взагалі не виїжджати, однак коли переміщення стало критично необхідним, організована евакуація вже не була доступною. Вони залишилися сам на сам із необхідністю переміщення, що ще більше посилює їхню вразливість. Деякі люди виїжджають в останній момент, коли організована евакуація вже неможлива, саме через фактори вразливості, наприклад, обмежені фінансові ресурси або обмежену мобільність, які не дозволили їм виїхати раніше.

Люди з обмеженою мобільністю та проблемами зі здоров'ям (зокрема люди похилого віку та люди з інвалідністю), а також люди з обмеженими фінансовими ресурсами та слабкими соціальними зв'язками (що ускладнювало їхній переїзд, планування та адаптацію після прибуття) були визначені як групи найвищого ризику вразливості. Серед інших вразливих категорій населення згадувалися чоловіки (через ризик мобілізації та, як наслідок, уникнення реєстрації для отримання послуг і підтримки), сім'ї з дітьми, діти без супроводу, молодь, особи, які були змушені терміново покинути свої домівки (і тому

не змогли належним чином підготуватися до переміщення), а на тимчасово окупованих територіях – родичі українських військовослужбовців, які ризикують зазнати переслідувань з боку російських силових структур під час переміщення або в таборах фільтрації.

Процес ухвалення рішень під час (самостійного) переміщення

Чому люди не хочуть виїжджати?

Деякі люди, які проживають поблизу лінії фронту, не хочуть евакуюватися або відкладають виїзд до останнього моменту. Згідно з дослідженням УВКБ ООН щодо захисту населення, проведеним у серпні–вересні 2025 року, 19% людей, які проживали в межах 30 км від лінії фронту, не планували залишати свої домівки у разі погіршення безпекової ситуації, тоді як 34% ще не визначилися.¹⁰ Водночас більшість людей, які не планують переміщення, є більш вразливими, зокрема люди старшого віку, люди з вищим рівнем специфічних потреб і вразливості, а також самотні люди.¹¹

За результатами дослідження REACH, найчастіше люди вагаються щодо виїзду через небажання залишати свої домівки, зумовлене емоційною прив'язаністю та/або страхом втратити житло й майно, а також через відсутність чіткого плану щодо життя та засобів до існування після переміщення. Особливо це було характерно для людей старшого віку. Інші намагалися зберегти свої джерела доходу, зокрема в сільській місцевості, де люди залежать від стаціонарних видів діяльності, таких як фермерство та сільське господарство.

«Тримав нас дім, який ми нажили власною працею, власними руками. І ми вже в такому віці [60+], коли починати все спочатку – у нас уже немає перспектив... Оце й утримувало нас до самого останнього», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Згідно з Опитуванням загального населення МОМ 2025 року, ВПО, які перемістилися власними силами, рідше залишали свої домівки в перші роки повномасштабного вторгнення (44% проти 71% серед усіх ВПО), що свідчить про пізніше переміщення.¹² Деякі люди не наважувалися їхати в невідомість, побоювалися дискримінації або не бачили перспектив для життя в іншому місці. Багато людей, які залишалися в небезпечних районах, сподівалися, що війна незабаром закінчиться або що лінія фронту не наблизиться до їхніх домівок. Водночас люди, які вже мали досвід переміщення, не хотіли знову все втратити.

Деякі люди відкладали рішення про переміщення через потенційні труднощі під час поїздки. Наприклад, це люди з обмеженою мобільністю та іншими проблемами зі здоров'ям, для яких подорож є складною з логістичної точки зору, а також чоловіки, які під час поїздки можуть зіткнутися з ризиком мобілізації у разі контакту з представниками ТЦК.

Деякі люди не хочуть переміщуватися, якщо їхні члени сім'ї не можуть або не хочуть виїхати разом з ними. Це, зокрема, діти та підлітки, чиє переміщення залежить від рішення батьків, а також люди, які доглядають за людьми похилого віку та/або особами з проблемами зі здоров'ям. Крім того,

деякі люди залишаються, щоб наглядати за власним житлом і будинками сусідів.

Відкладання переміщення може підвищувати безпекові ризики як у місці проживання, так і під час виїзду, оскільки ситуація на прифронтових територіях змінюється, а атаки дронів стають дедалі частішими. Крім того, поспішне переміщення, до якого люди зрештою можуть вдаватися через погіршення безпекової ситуації, може призвести до того, що люди будуть менш підготовлені (наприклад, зможуть взяти з собою менше речей або документів), що підвищує ризик їхньої вразливості та потреби в підтримці після переміщення.¹³ Може статися, що виїзд автомобілем або автобусом стане неможливим через безпекові ризики, а евакуаційні команди вже не зможуть дістатися до відповідного населеного пункту. Згідно з опитуванням CIVIC, 9% людей, які проживають у небезпечних районах, хочуть виїхати, але вже не мають такої можливості.¹⁴

Крім того, за словами інформантів, деякі люди повертаються до небезпечних районів після переміщення (наприклад, якщо вони не знайшли стабільної роботи/житла в місці призначення), тоді як інші намагаються виїхати з небезпечної території лише для того, щоб отримати доступ до необхідних послуг, а потім повертаються. Масштаби повернення до прифронтових територій є значними – станом на березень 2026 року МОМ зафіксувала понад 1,5 мільйона випадків.¹⁵ Інше дослідження REACH показало, що ВПО, які повертаються до небезпечних територій, найчастіше роблять це для возз'єднання з родиною – у межах 30 км від лінії фронту це був основний фактор, на який вказали 40% опитаних. Серед інших причин були економічні обставини та проблеми з житлом у місці переміщення.¹⁶ Люди, які повертаються до прифронтових територій, переважно усвідомлюють складну безпекову ситуацію, але це їх не зупиняє. Після повернення вони стикаються з вищим ризиком безпекових проблем та повторного переміщення.¹⁷ Це підкреслює важливість підтримки ВПО у забезпеченні прийнятних умов проживання після їхнього переміщення. За даними дослідження МОМ, до небезпечних територій повернулися 23% домогосподарств, які виїхали власними силами.¹⁸

Респонденти з тимчасово окупованих територій частіше вказували на логістичні перешкоди для переміщення, зокрема відсутність доступних варіантів транспорту та обмеження, запроваджені російськими силовими структурами. Крім того, за словами інформантів, люди можуть залишатися на ТОТ через вплив родини та ЗМІ, а також через страх перед самою поїздкою, особливо перед так званими російськими «фільтраційними таборами», через які їм може знадобитися пройти під час спроби потрапити на територію, контрольовану Україною (див. розділ «Шляхи переміщення»). Також наголошувалося, що люди на ТОТ часто не знають, кому можуть довіряти, що ще більше посилює їхнє відчуття небезпеки та ускладнює можливість переміщення.

Коли люди вирішують виїжджати?

Причини та можливість переміщення з часом змінювалися разом зі змінами безпекової ситуації. Багато людей, які протягом року або кількох років залишалися на прифронтових територіях, після першого чи другого року

війни значною мірою звикли до небезпечних умов.

«У житті людей найстрашніше – ми розуміємо фон, що відбуваються військові дії, а що відбувається в голові – відбувається зивання до всього. І відбувається, ну як вам зрозуміти правильно, в голові стираються всі межі нормального і ненормального», –

представник НУО, залучений до евакуації.

Із посиленням використання дронів малої дальності, зокрема дронів з керуванням від першої особи (FPV), починаючи з 2024 року, характер і інтенсивність загроз змінилися. FPV-дрони, дальність дії яких становить близько 30 км, широко використовуються в прифронтових районах, зокрема для атак на цивільне населення та гуманітарних працівників.¹⁹ За даними Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН), у період з 24 лютого 2022 року по 30 квітня 2025 року внаслідок атак із використанням FPV-дронів в Україні загинуло щонайменше 395 цивільних осіб, а 2 635 були поранені; більшість цих випадків сталася після липня 2024 року.²⁰ З огляду на вкрай складну безпекову ситуацію, за повідомленнями, причиною переміщення населення сьогодні є безпосередні безпекові загрози (наприклад, посилення обстрілів, наближення лінії фронту – залежно від поінформованості про наявні загрози), зміщення лінії фронту та, відповідно, ризик окупації.

Подібно у дослідженні CIVIC зазначалось, що 77% людей, які вирішили виїхати, зробили це через страх насильства або фізичної шкоди (для 64% це був найважливіший фактор), а 53% – через страх психологічної або психічної шкоди.²¹ У деяких випадках люди наважувалися на виїзд лише після того, як безпосередньо зазнали наслідків загрози їхній безпеці, наприклад, після смерті родича чи друга або руйнування житла. За даними дослідження CIVIC, 15% людей вирішили виїхати після того, як зазнали психологічної шкоди, а 12% – після пережитого фізичного насильства.²²

«Ось на днях десь я бачила, що питають в жінки: "А чого ви раніше не евакуювалися?". Вона каже: "Чоловік не хотів". "А що змінилось?" [вони питають]. Вона каже: "Його вбило"», –

представник НУО, залучений до евакуації.

Другим за частотою згадування фактором був соціальний вплив, насамперед поради родини, рідше – друзів або знайомих, а іноді – сусідів. Так само дослідження CIVIC визначило спілкування з родиною та друзями як фактор, що впливав на рішення про виїзд у 30% респондентів.²³ Крім того, інформанти наголошували на важливій ролі соціального впливу на тимчасово окупованих територіях, зазначаючи, що вплив родини та ЗМІ може мати протилежний ефект – спонукати людей виїхати або, навпаки, залишитися. Іноді сім'ї вирішують залишитися, але коли дітям виповнюється 18 років, вони можуть самостійно прийняти рішення про виїзд.

Крім того, інформанти зазначали, що деякі люди вирішували виїхати через складні умови життя, зокрема відсутність комунальних і базових послуг (наприклад, медичної допомоги), руйнування житла або заради добробуту дітей.

Опитування, проведене УВКБ ООН на пункті пропуску «Мокрани-Доманове», який наразі є єдиним діючим

пунктом перетину кордону між Україною та Білоруссю, дає додаткове уявлення про мотиви переміщення людей з ТОТ. Під час цього опитування 79% респондентів назвали возз'єднання з родиною та інші сімейні обставини найважливішим фактором, що вплинув на їхнє рішення про переміщення. Занепокоєння щодо майбутнього на ТОТ також стало важливим чинником для 42% респондентів, тоді як 32% опитаних вказали, що основним чинником є погіршення безпекової ситуації на ТОТ, а 31% – доступ до медичних послуг.²⁴ Водночас слід зазначити, що безпекові питання можуть бути недостатньо представлені в опитуванні респондентів з ТОТ, оскільки вони можуть неохоче обговорювати політичну/безпекову ситуацію через побоювання за власну безпеку або за безпеку своїх рідних та друзів, які там залишилися.

Чинники, які зумовлюють самостійне переміщення населення, та пов'язані з цим ризики

Чому деякі люди виїжджають самостійно?

У розповідях про шляхи переміщення власними силами домінують дві протилежні точки зору. З одного боку, зазначалося, що люди часто обирають самостійне переміщення, коли мають таку можливість (тобто мають власний транспорт і фінансові ресурси), щоб уникнути недоліків організованої евакуації (зокрема, обмежених можливостей взяти з собою особисті речі або домашніх тварин, заздалегідь визначеного місця призначення, неналежних варіантів транспортування тощо). Серед найвагоміших переваг самостійного переміщення найчастіше називали можливість забрати з собою майно, худобу та домашніх тварин. Перевезення необхідних речей і худоби могло сприяти забезпеченню засобів до існування за місцем призначення. Крім того, за повідомленнями, деякі самозайняті особи обирали самостійне переміщення, щоб забезпечити релокацію свого бізнесу.

«Ну, якщо я поїду за допомогою влади, то що я з собою беру? Дві сумки в руках, і мене вивезуть – так-от? А якщо я буду намагатися самотужки виїжджати, я хоч щось можу забрати, хоч якісь речі», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Респонденти, які виїжджали своїми силами, наголошували, що це давало їм змогу самостійно ухвалювати рішення щодо багатьох аспектів переміщення, насамперед щодо місця призначення, а також способу транспортування та часу виїзду. Респонденти звертали увагу на проблеми з термінами організованої евакуації, оскільки деякі з них хотіли виїхати раніше. Крім того, значна частка респондентів зазначила, що умови проживання, які надаються після евакуації, іноді є некомфортними, у зв'язку з чим вони намагалися заздалегідь самостійно організувати собі житло.

Окрім матеріальних ресурсів, важливу роль також відігравали соціальні зв'язки та особиста підготовленість, зокрема наявність заздалегідь визначеного місця призначення, що полегшувало пошук власного житла, працевлаштування та/або підтримки у місці призначення.

З іншого боку, значна частка опитаних людей, які переміщувалися власними силами, не знала про можливість організованої евакуації або на той момент така можливість була недоступною. Посилення інтенсивності атак безпілотників та наявність мін на територіях поблизу лінії фронту протягом останніх років ускладнювали або унеможливляли проведення організованої евакуації в окремих місцях. Деякі респонденти зверталися по допомогу з евакуацією, однак їм було відмовлено через невідповідність встановленим критеріям, і зрештою вони були змушені виїжджати самостійно. Деякі опитані представники організацій, залучених до евакуації, зізналися, що відмовлялися евакуювати людей, які вже евакуювалися раніше, або людей, які не дотримувалися правил [організаторів евакуації].

За даними CIVIC, протягом останніх років інформаційне забезпечення евакуації покращилося: комунікація стала більш поширеною та зрозумілою.²⁵ Хоча інформанти часто згадували про інформаційні кампанії або доступні гарячі лінії з питань евакуації, деякі з них повідомляли про недостатню поінформованість щодо механізмів евакуації – іноді вона обмежувалася інформацією, що поширювалася з вуст у вуста.

Також слід згадати про російські кампанії з поширення неправдивої інформації та дезінформації щодо маршрутів евакуації та ставлення до переміщених осіб на заході України, що змусило деяких людей вагатися з рішенням про виїзд або не довіряти організованій евакуації.²⁶ Крім того, інформанти зазначили, що деякі чоловіки виїжджають самостійно, щоб уникнути реєстрації та, як наслідок, можливої мобілізації.

Які ризики пов'язані з самостійно організованим переміщенням?

Незалежно від того, чи люди залишають небезпечні території самостійно, чи в межах організованої евакуації, вони стикаються з певними ризиками, насамперед пов'язаними з безпекою. Через зміни в безпековій ситуації люди наразі наражаються на ще більші ризики, намагаючись виїхати з прифронтових територій, зокрема на обстріли з боку російських військ і FPV-дронів, а також ризик пересування територіями, забрудненими мінами.²⁷ Завчасна евакуація допомогла вберегти деяких цивільних від найсерйозніших із цих загроз – у перші місяці повномасштабного вторгнення цивільні могли виїжджати через погоджені «зелені коридори» (безпечні маршрути, що діяли від кількох годин до кількох днів), які здебільшого припинили існування після травня 2022 року.²⁸ Втім, вкрай важливо й надалі заохочувати людей залишати небезпечні території якомога швидше.

Інші ризики під час поїздки включають проблеми з документами (зокрема їх відсутність), роз'єднання членів сім'ї, а також труднощі, пов'язані з психологічним або фізичним станом людей (наприклад, потреба у спеціальних умовах під час транспортування). Хоча ці ризики стосуються всіх ВПО, люди, які користуються організованою евакуацією, можуть бути краще підготовлені до їх подолання завдяки підтримці державних або гуманітарних організацій, які проводять евакуацію (див. розділ «Шляхи переміщення»). Крім того, ВПО також стикаються з труднощами у місці призначення, зокрема з проблемами пошуку житла та працевлаштування, а також доступу до базових послуг (наприклад, соціальних послуг).

Водночас із самостійно організованим переміщенням пов'язана низка певних недоліків і ризиків. Люди, які переміщуються власними силами, можуть наражатися на

ризика вразливості на різних етапах переміщення: до виїзду зі свого населеного пункту – через безпекові ризики та труднощі з плануванням; під час поїздки – через логістичні труднощі та недостатню поінформованість; після прибуття до місця призначення – значною мірою через відсутність можливостей забезпечити безпечне та стабільне житло, недостатню інформацію про доступні послуги та труднощі з інтеграцією в новій громаді (див. розділ «Адаптація»).

Серед викликів на етапі, що передуює переміщенню, більшість респондентів наголошували на тому, як важко залишити свій дім і особисті речі. Постійні обстріли робили переміщення особливо небезпечним. Деякі респонденти також вказували на труднощі з організацією самого процесу переміщення та на необхідність знову переселятися (для тих, хто вже мав досвід повторного переміщення). У контексті самої поїздки найчастіше згадувалися відчуття невизначеності щодо поїздки та майбутнього, а також труднощі, пов'язані безпосередньо з поїздкою автомобілем.

«І людям кажуть, що у вас є тільки одна валізка або один рюкзак, і в той рюкзак треба помістити все своє життя і поїхати в невідомість. Тому найвразливіші вони в дорозі», –

представник НУО, залучений до прийому ВПО.

Результати свідчать про те, що люди, які переміщуються самостійно, більшою мірою ризикують залишитися поза межами наявних систем підтримки. Хоча вони мають право на допомогу, передбачену для ВПО, їм може бути складніше її отримати, оскільки вони змушені самостійно звертатися до відповідних служб, а доступ до них може ускладнюватися через недостатню поінформованість.

Крім того, люди, які переміщуються власними силами, можуть втрачати частину допомоги, що надається у транзитних центрах або через них, оскільки вони не завжди проходять через ці центри. Зокрема, транзитні центри часто спрямовують людей до місць тимчасового проживання (МТП). Без такого направлення може бути складніше «отримати місце» – серед тих, хто нещодавно прибув до МТП у 2026 році, лише 9% перемістилися власними силами²⁹. Фактично може бути обмежений доступ до гуманітарної та іншої фінансової допомоги, інформації, безкоштовного забезпечення житлом, транспортних послуг, реєстрації ВПО та психосоціальних послуг.

«Про самоевакуйованих [людей, що перемістились самостійно], знову ж таки, не скажу, бо ми їх не бачимо. Ми не знаємо, хто ці люди, куди вони виїжджають, який в них емоційний, психологічний стан. [Ці] люди через нас не проходили», –

працівник транзитного центру.

Також часто згадувалися безпекові ризики під час переміщення, зокрема через обстріли та недостатню поінформованість про наявні небезпеки. Ще одним основним викликом були проблеми, пов'язані з транспортом і самою поїздкою, зокрема відсутність транспорту, адаптованого для людей з інвалідністю або обмеженою мобільністю, а також використання несанкціонованих (приватних) перевізників. Інформанти також вказали на недостатню поінформованість щодо необхідних документів і процедур переміщення, а також на фінансове навантаження та розлуку з родиною, пов'язані з самостійно організованим виїздом. Серед проблем, про які зазначалось рідше, були: недостатня обізнаність уряду щодо потреб

людей, які перемістилися самостійно; брак коштів на непередбачені зміни в планах подорожі; а також труднощі з перетином кордонів для осіб з TOT (див. розділ «Шляхи переміщення»).

Крім того, люди, які перемістилися своїми силами, зазначали, що їм доводилося нести більшу відповідальність і тягар, зокрема необхідність самостійно обирати місце проживання, фінансові труднощі, пов'язані з самостійною організацією переселення, а також більший стрес і виснаження. Одинокі люди та люди, які доглядають за особами з хронічними захворюваннями, частіше зазначали, що самостійна організація переміщення вимагає великої відповідальності, щоб впоратися з цими викликами.

Шляхи переміщення

Як люди самостійно виїжджають з прифронтових територій?

Рішення про переміщення часто є спонтанним і приймається незадовго до від'їзду, що залишає мало часу на підготовку до подорожі та подальшого життя. Більшість респондентів прийняли рішення про переміщення менш ніж за місяць до від'їзду, тоді як лише декілька опитаних витратили на це шість місяців або більше. Підходи до планування маршруту були різними – дехто не мав чіткого плану подорожі, тоді як інші планували її більш ретельно: аналізували можливий маршрут, обирали найбезпечніший час і позначали транспортний засіб білою тканиною, щоб підкреслити його цивільний статус. Проте деякі респонденти зазначали, що мали лише часткове уявлення про маршрут, а деякі стикалися з труднощами з навігацією.

«Ми знали, що вони літають удень, а вночі не літають. Ми вже їхали, припустимо, на світанку. Ну, намагалися так – знали, ага, чи є туман. І якщо туман, ага, значить, вони не летять, вони не бачать, тож у цей час можна виїжджати», –

ВПО, яка у 2024 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Зазначалося, що людям потрібні чіткі інструкції щодо того, як підготуватися до виїзду та як його здійснити, а також інформація про потенційні ризики для безпеки під час подорожі. Крім того, за словами інформантів, під час самостійно організованого переміщення можуть виникнути непередбачені труднощі (наприклад, логістичні, безпекові, фінансові). Через недостатню обізнаність або брак ресурсів деяким людям може не вдатися залишити небезпечну територію.

Деякі респонденти зазначили, що почуваються безпечніше, коли переміщуються самостійно, а не покладаються на організовану евакуацію, оскільки остання стає мішенню для FPV-дронів. Однак це не обов'язково так – УВКПЛ зафіксувало випадки, коли FPV-дрони атакували не лише евакуаційні колони, а й автобуси та приватні автомобілі.³⁰ З іншого боку, інформанти зазначили, що люди, які мають можливість, можуть виїхати власним транспортом, але все одно звернутися до НУО заради безпеки та орієнтації (наприклад, рухатися на

автомобілі слідом за евакуаційним конвоєм).

За словами інформантів, люди, які переміщуються самостійно, часто прагнуть отримати хоча б якусь підтримку під час переміщення, дуже часто – від НУО, або ж лише частково здійснюють переміщення самостійно. НУО можуть надавати консультації, перенаправляти до відповідних служб або надавати інформацію. Крім того, за повідомленнями, деякі люди, які переміщувалися власними силами, зверталися до транзитних центрів, де могли отримати додаткову інформацію та направлення до відповідних служб. Люди, які не дісталися транзитних центрів, можуть мати вищий ризик залишитися поза межами системи підтримки, особливо якщо вони мають слабші соціальні зв'язки в місці призначення, оскільки через ці центри надаються деякі послуги із захисту, здійснюється перенаправлення до місць тимчасового проживання та надається гуманітарна допомога. Проте, окрім недостатньої поінформованості про транзитні центри, до них не завжди легко дістатися з логістичної точки зору – це залежить від маршруту та місця їхнього розташування.

Багато респондентів зазначили, що під час переміщення покладалися на допомогу сім'ї та друзів, що свідчить про важливу роль соціальних зв'язків у забезпеченні можливості переміщення. Члени сім'ї та друзі допомагали з транспортом, але також часто були основним джерелом психосоціальної підтримки, що особливо важливо, оскільки багато респондентів зазначали, що під час переміщення зазнавали психологічного стресу, відчували невизначеність і виснаження. Також за словами інформантів, деякі люди, які переміщувалися самостійно, повертаються до небезпечних районів, щоб допомогти своїм рідним або друзям виїхати.

Деякі люди виїжджали на орендованому транспорті (як пасажирському, так і вантажному). Оплату орендованого транспорту часто здійснювали за рахунок фінансової допомоги, отриманої у місці постійного проживання, а також особистих заощаджень. Рідше користувалися потягами, автобусами або таксі. Невелика кількість респондентів вказала на високу вартість поїздки. Попри те, що люди, які виїжджали власними силами, самостійно організовували транспорт, вони не могли забрати із собою всі свої речі.

Деякі респонденти зазначали, що під час поїздки часто не мали можливості зупинитися в готелі, а якщо подорож тривала кілька днів, дехто ночував у своїх автомобілях. Подорож була особливо складною для людей із проблемами зі здоров'ям. Тому наголошувалося на потребі в допомозі з транспортом або організацією поїздки для людей з інвалідністю та проблемами зі здоров'ям.

Найпоширенішими джерелами інформації та каналами комунікації під час переміщення були інтернет, зокрема соціальні мережі, а також інформація, отримана від знайомих, та офіційні повідомлення. Деякі респонденти зазначали, що отримували інформацію через гарячі лінії НУО, від волонтерів, у пунктах незламності, від військових, сільських рад, виконавчих комітетів, а також за допомогою SMS-повідомлень.

Багато респондентів знали про можливості отримання допомоги з транспортом та про транзитні центри. Деякі знали про допомогу з придбанням квитків, забезпеченням продуктами харчування та засобами гігієни. Водночас декілька респондентів не знали про допомогу, яку можна

Спираючись на власний досвід, опитані люди, які переміщувалися самостійно, надали такі поради тим, хто хоче виїхати з небезпечних територій:

- Виїжджайте з небезпечного району якомога швидше.
- Плануйте поїздку крок за кроком і ретельно зважуйте всі можливі варіанти.
- Підготуйтеся фінансово та візьміть із собою свої речі.
- Дізнайтеся про доступну допомогу від НУО або державних служб.
- Намагайтеся переміститися туди, де живуть ваші родичі або друзі.

отримати під час переміщення.

Більшість опитаних людей, які переміщувалися власними силами, визначили місце призначення ще до виїзду та самостійно планували свою поїздку. Однак це не слід однозначно розуміти як прояв повної самостійності у прийнятті рішень чи вільного вибору. Рішення часто обумовлювалися необхідністю знайти будь-яке доступне місце для проживання, причому вибір місця призначення значною мірою залежав від того, де родичі, друзі чи інші знайомі могли надати житло або практичну допомогу. У результаті місця призначення часто розташовувалися відносно близько до області або регіону постійного проживання. За даними МОМ, ВПО, які виїжджали самостійно, частіше залишалися на сході України, ніж ВПО загалом (47% проти 35%), і рідше переміщувалися до західних областей (7% проти 15%).³¹

Найчастіше початковим планом респондентів було тимчасове переміщення, зазвичай менш ніж на рік, тоді як деякі взагалі не планували залишатися на тривалий час. Люди, у домогосподарствах яких були особи з інвалідністю або хронічними захворюваннями, частіше планували тимчасове переміщення, що також вплинуло на їхню інтеграцію в нову громаду (див. розділ «Адаптація»). За даними МОМ, 41% домогосподарств, які переміщувалися самостійно, планували в довгостроковій перспективі повернутися до постійного місця проживання, тоді як 12% не визначилися щодо своїх довгострокових планів.³²

Чим відрізняються шляхи самостійно організованого переміщення від організованої евакуації?

За словами інформантів, протягом останніх чотирьох років процес евакуації зазнав змін унаслідок оновлення законодавства та зміни безпекової ситуації. Евакуацію організовують державні органи, зокрема військово-цивільні адміністрації, органи місцевого самоврядування, поліція та Державна служба України з надзвичайних ситуацій, часто за підтримки гуманітарних організацій. Рішення органів влади про проведення евакуації може оголошуватися по радіо, через засоби масової інформації або за допомогою сигналів повітряної тривоги. Крім того, Міністерство розвитку громад та територій України забезпечує роботу цілодобової гарячої лінії, яка є оперативним каналом отримання допомоги для людей, які потребують евакуації.³³ Евакуація може здійснюватися потягами або автомобілями/автобусами, що рухаються колоною. Після

цього евакуйоване населення доправляють до транзитних центрів.

Транзитні центри призначені для короткострокового перебування евакуйованих людей під час їхнього переміщення до іншого місця проживання, часто до МТП. У транзитних центрах здійснюється реєстрація, надається тимчасове розміщення, харчування, медична та психологічна допомога, юридична допомога, проводиться оцінка потреб в основних соціальних послугах, а також організовується подальше транспортування.³⁴

Водночас зберігаються певні прогалини, що перешкоджають ефективній та інклюзивній евакуації. В Україні відсутні чітко визначені законодавчі критерії для оголошення евакуації в умовах воєнного стану – населені пункти можуть бути визнані небезпечними, однак рішення про евакуацію може ухвалюватися із затримкою.³⁵ Інші прогалини пов'язані з відсутністю чіткої процедури обміну інформацією та координації діяльності між державними органами та гуманітарними організаціями. Крім того, Кластер з питань захисту в Україні наголосив на недостатній кількості персоналу та відповідних умов у приймаючих громадах для розміщення ВПО, які потребують спеціалізованого догляду (особливо людей з інвалідністю та людей похилого віку), ускладненому доступі до послуг для людей із відсутніми документами, а також на ризиках під час евакуації дітей, позбавлених батьківського піклування, через недостатню координацію між органами влади.³⁶

Попри свої обмеження, організована евакуація може забезпечувати евакуйованим більшу підтримку та стабільність. Відповідно до рекомендацій Кластера з питань захисту, опитані представники організацій, залучених до евакуації, зазначили, що у співпраці з іншими суб'єктами надають комплексну підтримку під час евакуації. Така підтримка може починатися ще на етапі підготовки людей до евакуації – з інформування про маршрут евакуації, підготовки до проходження блокпостів та перевірки наявності всіх необхідних документів. Деякі опитані представники організацій також зазначили, що мають можливість евакуювати людей із особливими потребами, зокрема людей з обмеженою мобільністю або інвалідністю. Ці можливості мають важливі переваги порівняно з самостійним переміщенням.

Як люди виїжджають з тимчасово окупованих територій?

Деякі люди занадто довго зволікали з рішенням про евакуацію, вважаючи, що лінія фронту до них не дійде. Коли це сталося, виїхати стало ще складніше. Щоб покинути тимчасово окуповані території, люди мають евакуюватися самостійно, хоча дехто отримує підтримку від НУО, які надають інформацію про те, як виїхати з ТОТ, або користується послугами приватних перевізників, а рідше – волонтерів. Подорож є небезпечною (існують безпекові ризики з боку російських військ), тривалою (займає від кількох днів до кількох тижнів) та дорогою (у 2024 році влада Запоріжжя оцінила вартість у 30 000 грн, 673 дол. США³⁷). Отже, люди, які евакуюються з ТОТ, мають інші шляхи евакуації та інші проблеми, ніж люди, які виїжджають з прифронтових територій.

Оскільки перетин лінії розмежування більше неможливий (щонайменше протягом останніх двох років), українцям,

Законодавство України щодо евакуації

Українське законодавство щодо евакуації переважно було розроблене до початку війни (здебільшого на основі Кодексу цивільного захисту України, ухваленого у 2012 році). Хоча Кодекс регулює питання надзвичайних ситуацій, він лише частково враховує правовий режим воєнного стану та не повною мірою відповідає сучасним безпековим і гуманітарним викликам. Тому важливу роль відіграє вторинне законодавство, зокрема численні нормативно-правові акти.⁵⁷

Порядок № 841 та внесені до нього зміни покликані уточнити процедури проведення евакуації та посилити державну політику щодо захисту прав і забезпечення потреб цивільного населення.⁵⁸ Постанови Кабінету Міністрів України № 282 та № 841, а також наказ МВС № 579 визначають порядок і вимоги щодо евакуації людей з інвалідністю. Вони передбачають, зокрема, виявлення та облік людей з інвалідністю, які можуть потребувати підтримки під час евакуації, а також формування груп супроводу з працівників, які мають відповідну фахову підготовку, для супроводу таких людей під час евакуації.

Кластер з питань захисту в Україні опублікував у липні 2024 року рекомендації щодо проведення евакуації, адресовані гуманітарним організаціям. У них, зокрема, наголошується, що евакуація має бути добровільною, необхідно застосовувати інклюзивний підхід, не допускати роз'єднання членів сім'ї, а суб'єкти, залучені до евакуації, мають враховувати найкращі інтереси дитини та дітей, а також має поширюватися достовірна інформація про процедури евакуації та пов'язані з нею ризики.⁵⁹

У березні 2026 року набув чинності суперечливий закон. Закон № 4779-IX вніс зміни до Кодексу цивільного захисту України (ст. 33), запровадивши можливість часткової обов'язкової евакуації окремих категорій населення, які через вік або стан здоров'я не здатні самостійно вжити заходів для збереження свого життя чи здоров'я, зокрема дітей, людей з інвалідністю та людей похилого віку. Водночас вичерпного переліку вразливих категорій не встановлено. Закон також передбачає можливість евакуації дітей без батьків.⁶⁰

УВКБ ООН зазначило, що цей закон створює неоднозначність та суперечить іншим законам, а отже, відкриває можливість для різних підходів до його виконання. Крім того, він не відповідає фактичним умовам та наявним можливостям та не визначає заходів щодо адаптації. Закон також запроваджує нові правила евакуації дітей, що викликає серйозні занепокоєння стосовно захисту дітей, зокрема щодо збереження єдності сім'ї, опіки та піклування. Нарешті, закон допускає можливість застосування примусових заходів під час обов'язкової евакуації цивільного населення, що потребує запровадження додаткових гарантій для забезпечення відповідності міжнародним стандартам захисту.⁶¹

які намагаються виїхати з ТОТ, доводиться перетинати територію Росії та Білорусі (рідше, ймовірно, використовуються маршрути через Грузію, Азербайджан і Казахстан), щоб потрапити на контрольовану Україною територію з-за кордону. Гуманітарний коридор між Україною та Росією (пункт пропуску «Колотилівка – Покровка»), через який раніше громадяни України могли в'їжджати в Україну, було закрито у 2024 році. Наразі останнім відкритим пунктом пропуску на східному кордоні України є «Мокрани – Доманове» на кордоні між Білоруссю та Україною (закритий для регулярного руху та приймає лише односторонній в'їзд громадян України за наявності дійсних документів).³⁸ Після перетину кордону українців зустрічають волонтери, які можуть надати їм допомогу та доправити до інших місць.

Під час пересування ТОТ цивільні особи ризикують бути зупиненими на блокпостах, які функціонують на окупованих територіях Донбасу з 2014 року.³⁹ Починаючи з 2022 року, також з'явилися повідомлення про так звані «фільтраційні табори», створені російськими військовими на територіях між ТОТ і Росією, де цивільних осіб можуть зупиняти, затримувати та піддавати перевірці й допитах щодо їхніх зв'язків із рухом опору, Збройними силами України чи спеціальними службами, а також щодо діяльності українських органів влади або будь-якої волонтерської діяльності.⁴⁰ Це створює ризик переслідування, затримання або відмови у пропуску – Human Rights Watch назвала функціонування фільтраційних таборів зловживанням щодо цивільного населення.⁴¹ Як повідомляється, особливо ретельній перевірці з боку російських військових піддаються чоловіки, колишні військовослужбовці або працівники державних служб чи їхні родичі, активісти, а також люди з патріотичними татуваннями або люди, які публічно висловлювали проукраїнські погляди.⁴²

«Усе одно люди користувалися інтернетом, деś щоś лайкали, усе одно деś щоś коментували. Тобто вони мають знати, що ФСБ обов'язково перевіряє телефони. Співробітник ФСБ все одно знає, де шукати і як відновити», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з тимчасово окупованої території.

Багато людей, які намагаються виїхати з ТОТ, стикаються з проблемами, пов'язаними з документами. У багатьох немає чинного українського паспорта, необхідного для в'їзду в Україну з-за кордону. У таких випадках вони можуть отримати посвідчення на повернення в Україну в українському консульстві після прибуття до третьої країни (що, однак, ускладнює та подовжує шлях).⁴³ З іншого боку, проходження контрольно-пропускних пунктів на ТОТ без дійсного російського паспорта також є складним завданням, оскільки окупаційні сили змушують місцеве населення його оформити. УВКПЛ зазначило, що 10 вересня 2025 року сплив термін, до якого громадяни України на ТОТ і в Росії мали отримати російське громадянство та «легалізувати своє перебування» (тобто отримати російський паспорт).⁴⁴ Це створює логістичні труднощі та суперечить національній ідентичності людей.⁴⁵

Адаптація у приймаючій громаді

Як швидко люди, які перемістилися власними силами, інтегруються в новій громаді?

На думку деяких інформантів, люди, які перемістилися самостійно, можуть інтегруватися швидше, ніж ті, хто прибув у межах організованої евакуації, оскільки вони заздалегідь спланували своє життя після переміщення, мають кращі матеріальні ресурси та соціальні зв'язки. Однак інші заперечували це припущення, наголошуючи, що швидкість та ефективність інтеграції не обов'язково пов'язані з типом переміщення, а скоріше залежать від індивідуальних рис людини – як уже зазначалося раніше, профілі осіб, які переселилися самостійно, є різними.

Шляхи інтеграції людей, які перемістилися самостійно, обумовлені як практичними міркуваннями, так і емоційною адаптацією. За словами інформантів, багато ВПО спочатку переживають емоційний стрес і можуть неохоче звертатися за допомогою, навіть коли вона їм потрібна, і часто потребують час на адаптацію, перш ніж звертатися до служб підтримки. Хоча деякі ВПО на початку покладаються на гуманітарну допомогу, у певних випадках вони можуть стати від неї залежними. Проте багато опитаних осіб, які перемістилися самостійно, зазначали, що покладаються лише на власні сили. Шляхи інтеграції, зокрема користування послугами від державних та неурядових організацій, соціальні зв'язки та самозабезпечення (пошук роботи та оренда житла) різняться залежно від попередньої вразливості та наявних ресурсів.

«І особливо шкода, ну, осіб 60 плюс [віком більше 60 років]. Ну, шкода всім. Але це осіб 60 плюс, які все життя працювали над тим будинком, над тим якимось побутом. І в один момент... вони сіли в машину, а позаду них ракета влучила в будинок і зруйнувала все, що вони все життя будували. Це саме самоевакуйовані [люди, що перемістились своїми силами] люди. І це насправді страшно», –

представник НУО, залучений до прийому ВПО.

Інформанти наголошували, що інтеграція відбувається тоді, коли людина усвідомлює, що залишиться в цьому місці на певний час, і долучається до місцевої системи освіти або ринку праці. У цьому контексті декілька інформантів повідомили, що багато переміщених дітей навчаються онлайн, оскільки вони (та їхні батьки) часто хочуть зберегти зв'язок з місцем постійного проживання, продовжуючи навчатися у тих самих вчителів та разом із тими самими однокласниками. Хоча це допомагає зберегти соціальні зв'язки з рідним містом, це може негативно вплинути на соціалізацію дітей у приймаючій громаді та погіршити якість навчання. Серед інших причин навчання онлайн були фізичні перешкоди (наприклад, перехід на дистанційне навчання через тривоги, брак місць у місцевих школах та дитячих садках тощо). Проте, за повідомленнями, деякі діти вступали до місцевих шкіл, і з вересня 2025 року їхня кількість зросла, хоча освітній процес і надалі ускладнювався через загрози безпеці.

Більшість респондентів зазначила, що після переміщення вони почуваються більш вразливими, ніж раніше. Основною причиною є психологічний стрес, спричинений переміщенням, а також погіршення стану здоров'я. Проблеми з психологічним станом частіше відзначалися

серед жителів сільської місцевості. Крім того, респонденти відзначали наявність початкового або тривалого стресу у вимушено переміщених дітей.

«У мене був настільки сильний стрес, що після того, як ми сюди прийшли, у нас із чоловіком протягом року з'явилися різні проблеми зі здоров'ям», –

ВПО, яка у 2024 році самостійно виїхала з тимчасово окупованої території.

Респонденти відзначали, що їм важко звикнути до нового місця та змиритися з відсутністю власного житла. Дехто вважав себе більш вразливими, ніж евакуйовані ВПО, головним чином тому, що вони залишилися поза увагою системи надання допомоги.

З іншого боку, невелика частина опитаних відчувала себе менш вразливою, ніж до переселення, переважно завдяки кращому психологічному стану в безпечніших умовах. Порівняно з евакуйованими, люди, які переміщувалися самостійно, здебільшого відчували себе менш вразливими, ніж евакуйовані – насамперед тому, що вони мали більшу впевненість щодо свого кінцевого місця призначення та мали у місці призначення родичів, які надавали підтримку з житлом або фінансову допомогу.

За словами деяких інформантів, міцніші соціальні зв'язки в приймаючій громаді або географічна близькість до місця постійного проживання можуть сприяти швидшій інтеграції, особливо в соціальному аспекті. Водночас варто зазначити, що люди, які перемістилися в райони, розташовані відносно близько до лінії фронту, можуть і надалі наражатися на безпекові ризики та частіше повідомляти про незадоволені потреби (порівняно з населенням, яке постійно проживає в цих районах).⁴⁶

Як виглядає процес інтеграції?

За повідомленнями, після прибуття ВПО, які перемістилися власними силами, насамперед зосереджуються на пошуку житла, реєстрації статусу ВПО, отриманні фінансової допомоги або допомоги в натуральній формі, а також пошуку інформації про доступні послуги та види підтримки. На ранніх етапах інтеграції багато людей також шукають роботу та, за потреби, звертаються по медичні послуги, правову допомогу (зокрема для відновлення документів), соціальні послуги чи послуги для дітей, а також по допомогу з безробіття – за умови відповідності критеріям для її отримання.

Інформанти зазначили, що, хоча люди, які перемістилися власними силами, можуть не отримувати матеріальної підтримки під час переміщення, вони мають право на багато видів допомоги після реєстрації та отримання довідки ВПО (зокрема на державну допомогу для ВПО). Причому більшість респондентів не стикалася з труднощами під час отримання довідки ВПО. Крім того, деякі інформанти наголосили, що їхні організації не розмежовують дві групи ВПО – тих, хто виїхав у межах організованої евакуації, та тих, хто перемістився власними силами.

Деякі респонденти згадували про проблеми з житлом, серед яких найпоширенішими були питання якості та умов

проживання, а також труднощі з пошуком і орендою постійного житла, особливо для домогосподарств з дітьми або тваринами. Серед надавачів житлової підтримки (за винятком розміщення в МТП) респонденти найчастіше згадували ((М)НУО). Вважається, що люди, які перемістилися власними силами, частіше самостійно орендують житло, ніж люди, які виїхали у межах організованої евакуації.

«Бо все-таки орендоване житло – це нестабільне житло. Сьогодні воно є, завтра господарі, наприклад, повернуться з-за кордону і нам доведеться шукати щось нове. А щоразу переїжджати – це і фізично, і фінансово, і психологічно важко», –

ВПО, яка у 2026 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Водночас люди, які перемістилися власними силами, особливо ті, які виїхали з сільської місцевості, а також домогосподарства, у складі яких є люди з хронічними захворюваннями, вказували на фінансові труднощі в місцях їхнього переміщення. Респонденти з сільської місцевості та люди похилого віку часто зазначали високу вартість послуг на тлі недостатнього рівня доходів (пенсій і заробітних плат), а також тривалого очікування на отримання виплат для ВПО. Деякі з них отримували матеріальну допомогу від міжнародних організацій та НУО, зокрема одноразові виплати або допомогу в натуральній формі. Хоча респонденти зазначали, що шукають роботу (зокрема через державні центри зайнятості), деякі з них – особливо люди віком 50 років і старше – стикалися з труднощами під час пошуку роботи. Для багатьох респондентів старшого віку пенсія була основним джерелом доходу, якого недостатньо для оренди житла.⁴⁷

«Я ось два дні тому була на співбесіді в магазині, потрібен продавець. Ну, сказали, що потрібен продавець до 30 [років]. Потім потрібен був помічник кухаря. Теж пішла. Зарплата – це взагалі копійки, виходить, працювати без вихідних... Я одразу скажу, що не витримую цілий день на ногах... Ось я пішла в садочок, мені прямо в очі сказали: «Ну, розумієте, ви ВПО, рано чи пізно ви все одно поїдете», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Водночас було наголошено, що з 2024 року гуманітарна підтримка дедалі більше спрямовується на прифронтові території⁴⁸, зосереджуючись на допомозі, необхідній для порятунку життя. Крім того, у березні 2024 року уряд обмежив охоплення програмою виплат для ВПО, запровадивши нові критерії на їх отримання⁴⁹. Ці зміни можуть посилювати фінансове навантаження на домогосподарства ВПО або навіть стримувати деяких людей від переміщення взагалі.⁵⁰

Сім'я є одним з найважливіших джерел підтримки: рідні часто надають житло або допомагають з фінансами, забезпеченням повсякденних потреб та надають психосоціальну підтримку. Друзі та знайомі також є важливим ресурсом, особливо в питаннях забезпечення житлом та психосоціальної підтримки.

Деякі респонденти згадували про підтримку з боку інших ВПО, колег, волонтерів і церкви. Окремі респонденти зазначали, що місцеві жителі допомагали з інформацією, житлом і задоволенням базових потреб. Водночас деякі респонденти відзначали проблеми із соціальною згуртованістю, зокрема стигматизацію, та недостатнє розуміння з боку місцевих жителів. Особливо це стосувалося міських районів, і частіше про такі випадки повідомляли респонденти старшого віку.

Неурядові організації згадувалися як джерела інформації та перенаправлення до інших необхідних служб. Деякі інформанти вважали, що частина ВПО не довіряє державним установам, тому може спочатку звертатися по допомогу до НУО, а не до державних органів, хоча респонденти на це не вказували.

Найпоширенішими каналами отримання інформації були інтернет, зокрема соціальні мережі, а також передача інформації з вуст в уста та особисте спілкування. Крім того, декілька респондентів зверталися до міської ради, Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП), отримували інформацію під час телефонних дзвінків або на заходах для ВПО. Усі інші канали (наприклад, соціальні служби, транзитний центр) згадувалися лише в поодиноких випадках.

Водночас деякі респонденти не знали про доступну підтримку або стикалися з іншими перешкодами під час спроб її отримати. Інші не хотіли шукати допомоги після прибуття до приймаючої громади – або тому, що вважали, що не потребують таких послуг (наприклад, послуг у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (МНПСС)), або через дискомфорт, пов'язаний із проханням про допомогу. Варто зазначити, що багато респондентів намагалися самостійно долати психологічні труднощі, не звертаючись по професійну допомогу.

Які потреби залишаються незадоволеними?

Хоча ВПО мають право на отримання послуг, доступ до них певною мірою може бути ускладнений, зокрема через те, що ВПО, які перемістилися власними силами, змушені самостійно шукати необхідні послуги, замість того щоб отримувати відповідні направлення через організаторів евакуації або транзитні центри. За повідомленнями, такі ВПО, особливо ті, які мають певні вразливості (наприклад, проблеми з пересуванням), стикаються з перешкодами в доступі до послуг.

Деякі респонденти знали про доступну підтримку, але не могли нею скористатися. Найпоширенішими були фізичні перешкоди (недоступне місце розташування), бюрократичні процедури або обмежені критерії відповідності. Крім того, інформанти вказували на недостатню поінформованість та цифрову необізнаність, випадки дискримінації, а також обмежені можливості персоналу, який надає послуги. Загалом, ці перешкоди, вочевидь, не обов'язково пов'язані зі способом переміщення (організована евакуація чи самостійне переміщення), а скоріше з певними вразливостями або системними проблемами, оскільки подібні перешкоди в доступі до послуг були виявлені й в інших дослідженнях, зокрема в «Оцінці мультисекторальних потреб» (MSNA) 2024 року⁵¹.

Крім того, деякі респонденти згадували про проблеми з

документами. Найчастіше це стосувалося осіб, які зазнали повторного переміщення, та людей з ТОТ, які можуть не мати документів, необхідних на підконтрольній Україні території. Відсутність документів може спричиняти труднощі з оформленням статусу ВПО, отриманням компенсації за знищене майно або доступом до медичних послуг у новому місці проживання.

Найбільшою незадоволеною потребою, про яку згадували ВПО, які перемістилися власними силами, є забезпечення засобів до існування (через фінансову підтримку або працевлаштування), а також житло та предмети домашнього вжитку. Деякі респонденти також зазначали потребу в медичній та психічній допомозі й психосоціальній підтримці, допомозі у відновленні втрачених документів, доступі до інформації та допомогі в натуральній формі (продукти харчування та засоби гігієни). Крім того, інформанти відзначали матеріальні потреби, пов'язані зі шкільним приладдям, а також потреби в освітніх і соціальних послугах.

Деякі респонденти повідомляли про низьку якість або відсутність медичної допомоги, проблеми з транспортом, а також обстріли в місцях переміщення. Інші стикалися з загальною відсутністю допомоги для ВПО у приймаючій громаді. Найчастіше про недоступність допомоги повідомляли люди, які зазнали повторного переміщення, а також ті, які мають хворих членів сім'ї. За даними MSNA 2025р., 15% переміщених домогосподарств зазначили, що допомога в їхньому районі не надається або надається нерегулярно.⁵²

«Тут жодної такої допомоги не було. Я знайшла в інтернеті номер гарячої лінії з питань гуманітарної допомоги, мені наступного дня передзвонили й сказали: "За вашим запитом у вашому місті є міська рада, і там для вас передбачено, закладено бюджет – якщо немає жодної гуманітарної допомоги продуктами, ви можете написати заяву на грошову допомогу". Ми приїхали до міської ради, а з нас там так посміялися: "Ну так, таке було, зараз уже немає, гроші закінчилися". Я кажу: "Ну хоча б, може, на перший час якісь продукти де можна отримати?" Відповідають: "Зараз ніхто цим не хоче займатися, зараз там якісь документи потрібно оформлювати, усе це формально підтверджувати"», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з прифронтової території.

Самотнім людям насамперед потрібна була допомога в отриманні доступу до послуг та орієнтації під час переїзду до нової громади. Серед людей з інвалідністю найгострішою потребою були спеціалізований транспорт і супровід під час поїздок. Серед нагальних потреб людей похилого віку – житло, комунальні послуги та предмети першої необхідності (зокрема постільна білизна та посуд), фінансова підтримка, а також допомога в отриманні послуг.

«Якщо в пенсіонера нікого немає, цій людині потрібно прийти, звернутися до соціальних служб. Соціальні служби мають виділити фахівців, які повинні до них приходити, стежити за ними, наприклад, допомагати. Якщо немає підтримки родичів, друзів, близьких, то на будь-якому етапі це буде дуже складно», –

ВПО, яка у 2025 році самостійно виїхала з прифронтової

території.

Подібні незадоволені потреби також були виявлені в інших дослідженнях щодо ВПО. У деяких населених пунктах про них повідомляло й місцеве населення, хоча ВПО частіше вказували на наявність принаймні деяких незадоволених потреб. Лише 13% ВПО повідомили про достатній доступ до всіх необхідних товарів і послуг, порівняно з 20% серед непереміщеного населення.^{53,54,55} Зокрема, згідно з дослідженням МОМ, 42% ВПО мали недостатній доступ до ліків, а 30% – до медичних послуг (порівняно з 30% і 35% відповідно серед непереміщеного населення); 35% – до житла (7% серед непереміщеного населення), а 34% – до можливостей отримання доходу (26% серед непереміщеного населення). Багато респондентів також вказали на потребу в різних видах матеріальної допомоги та допомоги в натуральній формі.⁵⁶ Отже, знову ж таки, незадоволені потреби, схоже, є системною проблемою, яка, можливо, має загальнонаціональний масштаб.

Незадоволені потреби під час подорожі до приймаючої громади згадувалися рідко, однак найчастіше йшлося про потребу взяти з собою більше речей (особливо часто про це повідомляли люди старшого віку). Також зазначалося про потребу в інформації (щодо перетину кордону та доступних варіантів евакуації) та потребу у спеціалізованій підтримці для вразливих категорій (людей з інвалідністю та хронічними захворюваннями, людей похилого віку та людей з домашніми тваринами).

Інформаційні потреби респондентів у період адаптації стосуються насамперед загальної доступності допомоги, а також можливості отримання додаткової фінансової підтримки та варіантів житла. Серед можливих каналів комунікації з ВПО респонденти віддавали перевагу індивідуальним консультаціям, а також комунікації з боку органів місцевої влади. Усі інші канали, зокрема електронна пошта, соціальні мережі, хаби, телефонні дзвінки, вебсайти, бази даних із пропозиціями безкоштовного житла, контакти під час реєстрації для отримання довідки ВПО та зустріч ВПО після прибуття, згадувалися лише кількома респондентами.

Рекомендації щодо надання підтримки ВПО, які виїхали власними силами

На основі отриманих результатів Кластер з питань захисту запропонував наступні рекомендації для зацікавлених сторін, які здійснюють діяльність у сфері захисту, орієнтовану на ВПО, з урахуванням Плану гуманітарних потреб і реагування (ПГПР):

1

Забезпечити, щоб у Плані гуманітарних потреб і реагування (ПГПР) на 2027 рік були враховані та визнані пріоритетними інтереси вразливих категорій населення, які переміщуються власними силами, зокрема в контексті Стратегічного пріоритету 2, а також визнано, що люди, які переміщуються власними силами, також потребують гуманітарної допомоги через специфічні ризики та вразливості (а не лише люди, евакуйовані державними або гуманітарними організаціями).

Забезпечити надання гуманітарної допомоги та послуг ВПО – незалежно від того, були вони евакуйовані чи перемістилися власними силами – на всьому шляху їхнього переміщення, включно з підтримкою в місцях прибуття як у прифронтових областях, так і на заході та в центрі України, зосереджуючись на спеціалізованих послугах у сфері захисту, житлі, покращенні доступності, забезпеченні засобів до існування та охороні здоров'я.

2

Уникати надмірної концентрації заходів реагування на потреби ВПО у транзитних центрах. Отже, ПГПР на 2027 рік має передбачати відповідні заходи для надання підтримки ВПО на всьому шляху переміщення (зокрема в транзитних центрах), а також в МТП та приймаючих громадах у міській та сільській місцевості.

3

Підтримувати людей у прийнятті рішень щодо власної безпеки, зокрема щодо переміщення власними силами, що дозволить їм залишатися більш незалежними, покладатися на власні сімейні та громадські зв'язки, а також взяти з собою особисті речі, домашніх тварин тощо. Найкраще цього можна досягти шляхом завчасної взаємодії з громадами в прифронтових районах для надання інформації про підготовку до переміщення, про можливі маршрути переміщення та доступну допомогу в приймаючих громадах.

4

Розширювати заходи із захисту на рівні громад (наприклад, через громадські центри, волонтерів громади та соціальних координаторів, взаємодію з Радами ВПО), моніторингу у сфері захисту, а також підзвітності перед постраждалим населенням у місцях прибуття, щоб посилити охоплення та інформування про доступну допомогу й послуги, а також виявлення ВПО, які перемістилися власними силами, поза межами транзитних центрів.

5

Забезпечити адаптовані до потреб послуги у сфері захисту для ВПО з тимчасово окупованих територій та передбачити їх надання у відповідних Стратегічних пріоритетах Плану гуманітарних потреб і реагування (ПГПР) на 2027 рік.

6

Висновок

Рішення щодо того, чи необхідно переміщуватися, а також коли саме та яким чином, є складним і залежить від низки особистих обставин та зовнішніх чинників. Відтак складно визначити єдиний профіль людей, які здійснюють переміщення власними силами.

Водночас результати дослідження свідчать про те, що самостійно організоване переміщення не слід ототожнювати з відсутністю вразливості. Респонденти неодноразово зазначали, що після виїзду власними силами

вони й надалі стикаються зі значними труднощами, зокрема з ризиками під час подорожі та відсутністю доступу до офіційних систем підтримки після прибуття, що може ускладнювати доступ до засобів до існування та основних послуг. Хоча часто зазначалося, що родичі та друзі надають надзвичайно важливу підтримку під час та після вимушеного переміщення, учасники, які перемістилися самостійно, повідомляли про ще більші перешкоди.

У більш широкому контексті отримані дані свідчать про те, що, з огляду на часто тривалий характер переміщення, слід приділяти більше уваги тому, як евакуація та самостійно організоване переміщення можуть краще сприяти забезпеченню засобів до існування людей, а не порушувати їх. Особливо актуальною проблемою, про яку повідомляли як люди, які перемістилися власними силами, так і евакуйовані ВПО, залишається доступ до належного та доступного за вартістю житла. Результати дослідження підкреслюють важливість довгострокових житлових рішень, які дають переміщеним людям більше впевненості в тому, що вони зможуть відбудувати своє життя в іншому місці.

Результати також свідчать про те, що майбутні дослідження та обговорення політики мають зосереджуватися на розробці підходів до евакуації, які не лише дають людям змогу дістатися безпечного місця, а й допомагають їм зберегти або відновити джерела доходу, соціальні зв'язки та доступ до послуг. Завдяки цьому переміщення стане більш прийнятним і стійким варіантом для тих, хто мешкає в районах підвищеного ризику.

ПРО IMPACT

Заснована у 2010 році організація IMPACT Initiatives зі штаб-квартирою у Женеві, є провідною організацією у сфері прикладних досліджень та найбільшим незалежним постачальником даних у кризових ситуаціях. Завдяки нашим ініціативам – REACH, AGORA та PANDA – ми допомагаємо гуманітарним організаціям та іншим надавачам допомоги ухвалювати більш обґрунтовані рішення на основі фактичних даних, надаючи своєчасні, актуальні та методологічно обґрунтовані дані та аналітику. Наша широка присутність у кризових контекстах дає нам змогу отримувати дані безпосередньо від людей, які постраждали внаслідок криз, зокрема серед найбільш вразливих та важкодоступних груп населення.

Кінцеві примітки

1. MOM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні: Опитування загального населення](#), травень 2026р. (англійською)
2. MOM, [Вразливість та здатність до пересування на прифронтових територіях України](#), лютий 2026р. (англійською)
3. MOM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні: Опитування загального населення](#), січень 2026р. (англійською)
4. Міністерство розвитку громад та територій України, [Наказ № 376 від 28.02.2025, Міністерства розвитку громад та територій України "Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться \(велися\) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією"](#), січень 2026р.
5. Кабінет Міністрів України, [Кодекс цивільного захисту України \(Стаття 33\)](#), лютий 2026р.
6. MOM, [Вразливість та здатність до пересування на прифронтових територіях України](#), лютий 2026р. (англійською)
7. MOM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні: Опитування загального населення](#), травень 2026р. (англійською)
8. MOM, [Вразливість та здатність до пересування на прифронтових територіях України](#), лютий 2026р. (англійською)
9. Дані надані MOM на основі Опитування загального населення MOM
10. УВКБ ООН, [Опитування з питань захисту в Україні №2](#), листопад 2025р. (англійською)
11. УВКБ ООН, [Опитування з питань захисту в Україні №2](#), листопад 2025р. (англійською)
12. Дані надані MOM на основі Опитування загального населення MOM
13. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), січень 2026р. (англійською)
14. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), січень 2026р. (англійською)
15. MOM, [Повернення до місць постійного проживання: опитування загального населення в Україні](#), травень 2026р. (англійською)
16. IMPACT Initiatives, [Що свідчать дані про повернення ВПО до небезпечних районів?](#), грудень 2024р. (англійською)
17. Україна: План гуманітарних потреб і реагування, [Аналіз потрясінь, ризиків та гуманітарних потреб](#), 2025р. (англійською)
18. УВКПЛ, [Смертельні дрони: небезпека для цивільного населення від безпілотників ближнього радіусу дії на прифронтових ділянках України](#), квітень 2025 р. (англійською)
19. MOM, [Матриця відстеження переміщень](#) (англійською)
20. УВКПЛ, [Смертельні дрони: небезпека для цивільного населення від безпілотників ближнього радіусу дії на прифронтових ділянках України](#), квітень 2025р. (англійською)
21. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
22. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
23. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
24. UNHCR, [«Моніторинг кордонів УВКБ ООН – річний звіт за 2025 рік»](#), 2025 р. (англійською)
25. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
26. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
27. УВКПЛ ООН, [«Відчайдушне становище цивільного населення, яке опинилося в пастці в прифронтових районах» – представник ООН з прав людини в Україні](#), червень 2026р. (англійською)
28. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
29. CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), січень 2026 р. (англійською)
30. УВКПЛ, [Смертельні дрони: небезпека для цивільного населення від безпілотників ближнього радіусу дії на прифронтових ділянках України](#), квітень 2025 р. (англійською)
31. Дані надані MOM на основі Опитування загального населення MOM.
32. Дані надані MOM на основі Опитування загального населення MOM.
33. Dovidka info, [Евакуація та організація прихистків](#)
34. DRC, [Правовий інформаційний бюлетень щодо евакуації цивільного населення в Україні: Випуск 121](#), січень 2026р. (англійською)
35. DRC, [Правовий інформаційний бюлетень щодо евакуації цивільного населення в Україні: Випуск 121](#), січень 2026р. (англійською)
36. Кластер із питань захисту в Україні, [Рекомендації щодо гуманітарних евакуацій цивільного населення в Україні з особливою увагою до дітей](#), липень 2024р. (англійською)
37. EU NeighboursEast, [Як виїхати з тимчасово окупованої території та які небезпеки слід врахувати](#), липень 2024р. (англійською)

Кінцеві примітки

- 38 УВКБ ООН, [Моніторинг кордону – Прибуття через коридор Доманове: січень – червень 2025 року](#), 2025р. (англійською)
- 39 EU NeighboursEast, [Як виїхати з тимчасово окупованої території та які небезпеки слід врахувати](#), липень 2024р. (англійською)
- 40 Dovidka info, [Вїзд на територію РФ та виїзд із РФ: що треба знати громадянину України](#)
- 41 HRW, [У нас не було вибору: «фільтрація» та злочин насильницького переміщення українських цивільних до Росії](#), вересень 2022р. (англійською)
- 42 Dovidka info, [Вїзд на територію РФ та виїзд із РФ: що треба знати громадянину України](#)
- 43 Dovidka info, [Вїзд на територію РФ та виїзд із РФ: що треба знати громадянину України](#)
- 44 ООН, [Щорічна доповідь Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини та доповіді Управління Верховного комісара і Генерального секретаря](#), травень 2026р. (англійською)
- 45 CIVIC, [Евакуація під обстрілами в Україні: забезпечення захисту під час переміщень внаслідок війни](#), листопад 2025р. (англійською)
- 46 MOM, [Вразливість та здатність до пересування на прифронтових територіях України](#), лютий 2026р. (англійською)
- 47 IMPACT Initiatives, [Дослідження перехідних процесів у контексті скорочення гуманітарної допомоги в сфері захисту в центральних і західних регіонах України: тематичне дослідження шести громад у Львівській, Івано-Франківській та Вінницькій областях](#), жовтень 2025р. (англійською)
- 48 IMPACT Initiatives, [Дослідження перехідних процесів у контексті скорочення гуманітарної допомоги у сфері захисту в центральних і західних регіонах України: тематичне дослідження шести громад у Львівській, Івано-Франківській та Вінницькій областях](#), жовтень 2025р.
- 49 MOM, [Оновлення щодо допомоги ВПО: вплив законодавчих змін від березня 2024 року на внутрішньо переміщене населення України](#), вересень 2024р. (англійською)
- 50 IMPACT Initiatives, [Що свідчать дані про повернення ВПО до небезпечних районів?](#), грудень 2024р. (англійською)
- 51 IMPACT Initiatives, [Інтерактивна інформаційна панель - "Оцінка мультисекторальних потреб"](#), 2024р. (англійською)
- 52 IMPACT Initiatives, [Частотні таблиці - "Оцінка мультисекторальних потреб 2025р."](#), жовтень 2025р. (англійською)
- 53 MOM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні: Опитування загального населення](#), травень 2026р.
- 54 IMPACT Initiatives, [Дослідження переходу від гуманітарної допомоги в західних регіонах України: на прикладі Володимирської та Чортківської громад](#), лютий 2025р.
- 55 IMPACT Initiatives, [Дослідження перехідних процесів у контексті скорочення гуманітарної допомоги у сфері захисту в центральних і західних регіонах України: тематичне дослідження шести громад у Львівській, Івано-Франківській та Вінницькій областях](#), жовтень 2025р. (англійською)
- 56 MOM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні: Опитування загального населення](#), травень 2026р. (англійською)
- 57 DRC, [Правовий інформаційний бюлетень щодо евакуації цивільного населення в Україні: Випуск 121](#), січень 2026р. (англійською)
- 58 DRC, [Правовий інформаційний бюлетень щодо евакуації цивільного населення в Україні: Випуск 121](#), січень 2026р. (англійською)
- 59 Кластер із питань захисту в Україні, [Рекомендації щодо гуманітарних евакуацій цивільного населення в Україні з особливою увагою до дітей](#), липень 2024р. (англійською)
- 60 УВКБ ООН, [Закон про евакуацію в новій редакції — Закон № 4779](#), березень 2026р. (англійською)
- 61 Кластер із питань захисту в Україні, [Рекомендації щодо гуманітарних евакуацій цивільного населення в Україні з особливою увагою до дітей](#), липень 2024р.

Додаток 1

Рисунок 1. Вибірка для інтерв'ю з ключовими інформантами, залученими до евакуації, прийому ВПО та надання послуг.

IKI		
Тип організації	Сфери діяльності	
	Залучені до евакуації	Залучені до прийому ВПО та надання послуг
Урядова	1	4
НУО	4	5
МНУО	1	1
Волонтерська	2	0

Рисунок 2. Вибірка для індивідуальних інтерв'ю з людьми, які перемістилися власними силами

IIs			
Люди, які виїхали у 2023-2024 рр.	Люди, які виїхали у 2025-2026 рр.	Люди, які виїхали з прифронтових областей	Люди, які виїхали з тимчасово окупованих територій
8	19	24	3